

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Iudicii vniuersitatis Et Cleri Coloniensis, aduersus
calumnias Philippi Melanthonis, Martini Bucerii,
Oldendorpij, & eorum asseclarum, defensio**

Billick, Eberhard

Parisiis, 1545

Incredulitatem, diffidentiam ac ignorantiam Dei non esse originalia
peccata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29474

omnia distinguuntur ab ipso originali peccato, velut po-
nae quaedam ad arbitrium iudicis, vel inuitis nobis infi-
ctæ. Et tamen aduersarij tam hæc mala quàm fructus a-
ctuales quos iam exposuimus, numerant inter originalia
peccata. Miror autem quid Philippo venerit in mentem,
vt & nobis eandem sententiam imponat. Nam cum nos fa-
teamur fomitem in hominibus durare, nomen fomitis ar-
ripit, & sursum deorsum versat, quasi extra controversiam
sit, nos fomitis nomine significare et intelligere dubitatio-
nem de ira Dei, de gratia Dei, irasci iudicis Dei, indigna-
ri, &c. Quis nostrum hæc vnquam somniauit? Ne bonus
iste vir clausis oculis digladiatur & pugnat. Nos enim fru-
ctus ab arbore separauimus, & fomitis nomine nullos
vnquam actus, sed tantum seminarium illud vnde istiusce-
modi actus in malis hominibus suppullulant, quodq; ba-
ptizati cum adiutorio gratiæ Dei reprimunt, ne morti fru-
ctificet, significamus. Neque enim sunt actus illi origina-
lia peccata, sicut neque fomes peccatum actuale. Ruit igitur
aduersariorum de multitudine originalium delictorum
sententia, ruit chaos illud quo originalia actualibus, & ac-
tualia originalibus confundunt, nisi scriptura validiore
quàm sint Apostoli Pauli, & tot patrum dicta suam mul-
titudinem ostendant: aut efficiant ne numerus ab vnitate
habeat originem: vel hoc sit arbor quod fructus, & hoc fru-
ctus sunt quod arbores.

*Incredulitatem, diffidentiam ac ignorantiam Dei
non esse originalia peccata.*

NVnc videndum quòdnam sit vnicum illud originis
peccatum. An ignorantia Dei, aut incredulitas,
aut diffidentia, aut odium, aut contemptus Dei, aut vacare
metu, indignari, irasci, aut aliquid eorum quæ numerant
aduersarij inter originalia. Ac primum de incredulitate,
quæ si non est originalis, non erit & diffidentia aut du-
bitatio originalis. Non est autem nobis contentio de in-
credulitate negatiuè dicta, qua sensu quodam quicquid
non credit, dici potest incredulum, & quicquid fide est va-
cuum esse infidele: Hoc enim modo tam increduli sunt &
infideli.

infideles recens nati paruuli, quibus nondum rationis
 vltus accessit, quàm bruta animantia, sed absque peccato
 quanquam non absque defectu. Ita libenter fatemur par-
 uulos & in incredulitate nasci, & in infidelitate, adeoque
 non placere Deo magis quàm bruta. Sed contentio est de
 incredulitate, qua falso innititur, qua errant homines, &
 de infidelitate quæ est perfidia, sicut in adultis hæc crimi-
 na reperiuntur. Apostolus Paulus. pri. Timoth. 2. de Adâ
 & Eua sic ait: Adam primus formatus est, deinde Eua, &
 Adami non est seductus, mulier autem seducta in præuari-
 catione fuit. Vbi discrimen ponit inter vtriusq; lapsum;
 passa est enim Eua se seduci vtrique in incredulitatem, quâ
 Adam non incidit. Nam quod ad transgressionem mādati
 atinet, Adam profectò æquè atque mulier præuicatus
 est. Certè hoc Apostolus ipse, hoc & Genesios liber aper-
 tè testantur, Ambo comederunt, ambo peccauerunt, am-
 bo præuicari sunt, sed non ambo seducti sunt. Quid est
 ergo in quo neget Apostolus Adam præ Eua seductum, *Adam nõ
 amisit fi-
 dem, sed
 mulier.*
 cum Eua seductam testetur? Quid nisi fides? Sola incre-
 dulitas ipsi Adam non imponitur: mulier verò credit
 serpenti dicit scriptura, quod de Adam nõ habet. Reliqua
 quæ mulier perpetravit, perpetravit & Adam. Quod si is
 quoq; cum muliere fidem amisisset, quomodo posset con-
 sistere quod ait Apostolus; Vir non est seductus, sed mu-
 lier? Hic textus clarus est, nec aliam sententiam admittit.
 Proinde de eadem muliere alio loco dicit: Timeo autem
 ne sicut serpens Euam seduxit astutia sua, ita & corrupan-
 tur sensus vestri, & excidat à simplicitate quæ est in Chri-
 sto. Est autè Apostolo familiare seductionis verbo signif-
 care alienationem à vera fide specie aliqua fallaci. Sic ad
 Roma. 16. monetur declinemus eos, qui per dulces sermo-
 nes & benedictiones seducunt corda innocentum. Ad Co-
 los. 2. Nemo vos seducat in humilitate & religione ange-
 lorum. Beatus August. lib. 11. in Genesim hanc sententiam
 apostoli verbis tribuit. Ait enim: nec frustra est illud quod
 Apostolus ait, Adam primus formatus est, deinde Eua: &
 Adam non est seductus, mulier autè seducta in præuari-
 catione fuit. i. vt per illā etiā vir præuicicaretur. Nam & ip-
 sum dicit præuicatorē vbi ait: In similitudinē præuica-
 tionis

2. Cor. 11.

tionis Adæ, qui est forma futuri: Seductum tamen negat. Nam & interrogatus, nō ait, Mulier quam dedisti mecum seduxit me & manducaui, sed ipsa mihi, inquit, dedit de ligno & māducaui. Illa vero, serpens, inquit, seduxit me. Ita Salomon vir tantæ sapientiæ, nunquid nam credendū est, quod in simulacrorū cultu credidit esse aliquid vtilitatis?

Salomon fide Dei nō amissa diis gentiū conscientiam sacrificauit. Adā trāsgressus est mandatum dei in gratiam mulieris.

Sed mulierū amorī ad hoc malū trahenti resistere non eua-
luit, faciens quod sciebat non esse faciendum, ne suas quibus deperibat atque defluebat mortiferas delicias, contristaret. Ita & Adam posteaquam de ligno prohibito seducta mulier manducauit, eique dedit, vt simul ederent, noluit eam contristari, quam credebat posse sine suo solatio contabescere, si ab eius abalienaretur animo, & omnino illam interire discordia. Non quidem carnis victus concupiscentia, quam nondum senserat in resistente lege membrorum, legi mentis suæ: sed amicabili quadam beneuolentia, qua plerunque fit vt offendatur Deus, ne homo ex amico fiat inimicus, quod eum facere non debuisset, diuine sententiæ iustus exitus iudicauit. Constat igitur ex Augustino, Adam non magis amisisse fidem, quàm Salomonem in cultu deorum Sydoniorum. Ita Bernhar. in sermone de sancto Andrea, explicat quomodo non sit seductus Adam, sed Eua, vtique quod mulier credebat serpenti, cui Adam nullam fidem habebat. Epiphanius libro primo contra hæreses. Sancta & Catholica Ecclesia principium omnium est, ex hoc nimirum scopo: Adam protoplastus formatus est, non circumcisus, sed carne præputium habens: non autem erat Idololatra, & nouit patrem Deum, & filium, & spiritum sanctum, propheta enim erat. Itaque cum non haberet circumcisionem, non erat Iudæus, & cum simulacra nō adoraret aut aliud quid, non erat idololatra, propheta enim erat Adam, & nouit quod pater dixit filio, faciamus hominem. Quid igitur erat? neque circumcisionem habens, neque simulacra colens, sed Christianissimi formam ostendens, & cetera.

Sic ceteri patres, & omnis theologorum schola, de quo vide Magistrum in sententiis lib. 2. dist. 22. Amplius nihil neque Moyses, neque Apostolus, neque item sancti patres aucti fuerunt primo homini in paradiso mandatum Dei transgre-

trāsgrēdenti, imponere: qui si in incredulitatē lapsus fuisset, quomodo queat non seductus videri? Cum istud prædicet sacrae literæ, cum patres spiritu sancto edocti ita doceant, cur libet de proprio ingenio, noua, quæ scriptura nõ habet, comminisci eaq; primo homini, omnium nostrũ parenti, sine causa affingere? Quæ voluptas est, difficili contentione perentare, vtrum possit aliqua ratione sustineri incredulitatem esse originalem, nec contentos esse sacrae scripturæ testimonijs, verũ magis delectari ijs quæ fallax hominum prudentia coniectat, aut pernitiõsa eloquentia persuadere cõsedit? Deniq; nisi fateamur Adam in fide perstitisse, habuisse mentis iudicium rectum & infractum, & nihilominus contra mentem, contra fidem & rationis iudicium voluntariè peccasse, non video quomodo inueniatur in Adam peccati originalis vera proprietas: Apostolus enim Paulus huic vitio propriè tribuit repugnantiam contra legem mentis, contra conscientiam, contra iudiciũ rationis, atque adeo contra fidem. Hinc describens hominem originali malo vexatũ, sic loqui eum facit: Nõ quod volo bonum hoc facio, sed quod nolo malum hoc ago. Si autem quod nolo illud facio, iam nõ ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum. Inuenio igitur per legem volenti mihi facere bonũ, quod malum adiacet mihi. Cõdelector enim legi dei secundum interiorem hominem: vñ deo autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meę &c. Fac autem primum hominem corrupto rationis iudicio amisisse fidem: fac eum ex mente & sententia credidisse serpenti contra deum, atque ita per diſtamẽtionem rationis & fidei suæ peruerso mentis iudicio, non contra conscientiam & iudicium suum peccasse: quomodo veram proprietatem & conditionem peccati originalis in tali eiusmodi facto inuenies? Iam enim non dabis colluctationẽ partium inferiorum cum superioribus, sed amicitiam ac societatem: nec repugnantiam carnis contra spiritum, sed potius obsequelam pro spiritus voluntate, mentemq; facies, & spiritum eadem cum carne sentire, atque adeo efficies, vt non sit illa proprietas quam Apostolus describit, quam nos experimur in nobis ipsis in primo peccato vnde nostrum deriuatum est. Et certè peccatum quod nascentes

contra-

contrahimus, quod per omnem vitam reliquiis suis nos ex-
ercet, cum habeat similitudinem illius prauaricationis, de
qua ait Apostolus, sua natura & proprietate conuincit,
ostenditque, quale fuerit peccatum illud vnde progenitum
est, nimirum repugnantia contradicentium partium infe-
riorum ac superiorum. Stetit ergo fides, stetit rectum iu-
diciū, sed non recta voluntas in labente peccatore, qui
non incredulus fuit, nec mente peruersa errauit, sed volum-

*Peccāte
contra cō
scientiam
damnabi-
le.* *Argumē-
tum.* tate corrupta fuit inobediens. Nec propterea minuitur
peccatum Adam quod astruimus fidem in eo māsisse, quin
potius grauatur, ac tanto maiore dignum damnatione con-
uincitur, secundum illud: Seruus sciens voluntatem domi-
ni sui, & non faciens, vapulabit plagis multis. Et illud itē,
Quicquid non est ex fide peccatum est. Noli obiicere no-

Solutio. bis: Concluit Deus omnia sub incredulitate vt omnium
miseretur: quasi ideo putandum sit, incredulitatē esse no-
bis congenitam. Illud enim Apostoli dictum ad proprios
adulorum errores pertinere, non ad originale peccatum,
indicat ea quæ præcedūt. Ostēdit enim Apostolus Iudæos
qui fidem verā dei priusquam gentes crederent, habebant:
postea gentibus fidem recipientibus lapsos in incredulita-
tem, nō vtique originalem, sed actualem, ipsosque tanquā
ramos fractos excidisse, gentes verò in locū & fidem suc-
cessisse. Atque ita colligit Apostolus, omnia conclusa sub
incredulitate, antea scilicet gentes, nunc Iudæos, vt cogno-
scant Iudæi quod gentes modo cognoscunt fidem esse dei
donum, quod his largitur quorum miseretur: quæ est ve-
ra eius loci sententia, vbi nec illud prætereūdum est, quod
populum fidelem arbori comparat, quæ habeat ramos na-
turales quosdam, & alios implantatos, quod si rami quidā
sunt naturales, nō potest incredulitas originalis esse. Ne-

*Argumē-
tum.* que item volo, vt nobis obiicias, sicut aduersarij facere so-
lent, fallaces experiētias. Aiunt enim nos nasci absque fi-
de, absque metu & timore per experientiam: At inde non
consequitur hæc esse originalia peccata. Quod enim ad
has res pertinet, nudi nascimur, sine omni boni vel mali
discretionē. Vnde aduersariorum argumentatio: Paruuli
non credunt, ergo sunt increduli. Est consequentia qua-
lis ista: Ouis non credit, ergo est incredula. Aut sane
qualis

qualis hæc: Dormiens nihil videt: ergo est cæcus. Minimè *Experientia* verò omnium recipimus, quod de sua hæreticorum experientia *hereticorum.* opinione hæreticissimam volunt omnibus nobis comprobata.

Hæc (inquit Philippus) agnoscunt in se homines p̄j. Loquitur autem de dubitatione, incredulitate, & ijs vitijs, quæ fomitis nomine vt supra retulimus, vult intellecta.

Nos tantum instabiles, infideles & impios arbitramur huiusmodi motibus extimulari: pios verò & fideles nunquam, nisi fortè diabolica infestatione, quæ neminem reliquit intentatum, cui nos resistere oportet in fide, vt Petrus hortatur. Atqui suggestiones diabolicas, quis dixerit nobis esse originalia peccata? Equidem non abnuero hæreticos & impios corrupta natura & sponte absque diaboli peculiari tentatione, motiones tales frequèter in se experiri, vt qui perseverantiæ donum, extra Ecclesiam non recuperabile amiserint, ac propter hæresim iam gratia spiritus, qui roborat corda credentium, sunt destituti. Si licet autè huiusmodi experientias probandæ assertionis vestre causa allegare, quin nos iure multo potiore pro nobis *Experientia piorum hominum.* allegamus experientiam verè Christianorum & piorum hominum. Fideles enim vbi semel dederit se totos in obsequium Christi, & obedientiam fidei, ab omni hæresi & incredulitate planè abhorrent. Ante annos ab hinc quatuordecim, cum Fræcofordiæ Dionysium Dominicani instituti defertorè audiverem, die quadam cõtra sacrosanctum Eucharistiæ sacramentum, cõtra Missæ officium, contra ritum offerendi, ac de executiõda sedis Apostolicæ obediẽtia, totis lateribus serio & magna voce declamantem, & quasi ex autoritate definire, precipere & mandare, quæ vanissima & impiissima esse certè sciebam. non poterant aures meæ Christianis doctrinis à pueritia assuesactæ & imbutæ, tantam blasphemiam equanimiter perferre. Hic armabatur mihi pietas, hic fides incanduit, toto corpore sensi perturbationem, dolui, ingemui, infremui, neque hoc tantum, quin etiam tremula (tãtus erat horror audire furentem in Deum apostatam) mihi genua collidebantur. Optabam, si absque tumultu licuisset congregari, & vel vitæ periculo tantum dedecus abolere. Ab eo usque tempore, non memini quencquam eorum audivisse, præter

Olian-

Osandrum, quem cum Nuremberga Regensburgum pe-
 terem, contra monastica, hoc est, conciliorum euangelico-
 rum vota semel tantum, nec minore animi perturbatione
 declamantē sensi. Quæ est de fide mea experientia, Quid-
 libet autem fabuletur Philippus pios in se agnoscere, hæc
 ego in me non impiè agnoui, magnaque fiducia ausim de-
 ierare fideles omnes præcipue quibus impietas istorū tam
 bene quā mihi perspicua est, maiore pietate ac fide, & hæ-
 resim eorum execrari, & votis paribus frequentius inflam-
 mari. De me fideles omnes metior, sentio de vnoquoque
 candide, quod mihi aliquādo euenit, & alijs quoque mul-
 to frequentius vsuuenire tam certum est, quam verissimū.
 Nec opus est mihi probatione eius, cui suo assensu quot-
 quot sunt catholici & pij subscribūt. Totidem enim iuor
 suffragijs, quot sunt vere Christiani homines. Quod pro-
 fecto non esset, si incredulitatis, diffidētiæ & dubitationis
 vitia, nobis tam concreata & ingenita essent, quā est co-
 cupiscētia & lex membrorum, quæ habet radices quas sola
 corporis dissolutio in totū extinguat. Propter quas exclam-
 mat Apostolus: Infelix ego homo, quis me liberabit de
 corpore mortis huius? Quis autem dixerit & incredulitatē
 tantas habere radices? præsertim cum Apostolus admittat
 fidem in nobis radicari & confirmari. ad Collossenē se-
 cundo: Radicati (inquit) & superædificati in ipso, & confir-
 mati in fide, sicut & didicistis. Filij diffidentiae ad tempus
 credunt, & in tempore tentationis recedunt, quia radicem
 nō habēt. Quæ est hæc radix quā nō habēt? Certè ea est ve-
 ra, cōstās & immobilis fides. Quod si fides est radix, vñ na-
 scūtur oēs bonæ operationes, nō pōt in eodem agro simul
 radix incredulitatis hære, & originalē possessionē reti-
 nere. Itaq; hallucinātur Aristarchi illi, qui si pēsi quicquā
 haberēt, cognoscerēt incredulitatem, rationi humanæ nō-
 dum illuminatæ gratia familiarissimè coniunctam, cui a-
 deo innititur, adeoque fidit, vt ea potissimum in infideli-
 bus se tueatur. At non ita vitium originis, quod etiam in
 Ethnicis humanæ rationi contranitur, qui dicunt, Video
 meliora, probōque, deteriora sequor. Hinc fit liquidum,
 incredulitatem, diffidentiam & dubitationem nō pugna-
 re in infidelibus aduersus mentē, sed rationi humanæ po-
 tissi.

*Fides &
 increduli-
 tas nō ra-
 dicantur
 in eodem
 simul.*

*Increduli-
 tas nō pu-
 gnat cum
 ratione
 humana.*

missimū inniti, per quā huc, illuc impellūtur, atq; adeo non esse originalia peccata propagatiōe cōtracta in paruulis: Sunt tamen in adultis grauiā crimina prauæ voluntatis.

Ignorantiam Dei, carere metu, timore & amore Dei, non esse peccata originalia.

Adversarij dicunt ignorantiam Dei, carentiam metus, timoris & amoris Dei, peccata esse originalia omnibus congenita. Quamquam autem hæc ipsa sint iis, de quibus modò diximus tam affinia, vt illis cadētibus cadāt & ista, vt non multa confutatione sit eis retūdendis opus, paucis tamen demonstrabo, originalia peccata censerī non posse: Plura de ipsis postea, vbi Bucēri argumentis respōdebo, dicturus. Et quidem originalia esse, videntur sibi aduersarij definitione qua dicitur peccatum originis esse carentia iustitiæ debita, ita constituisse, vt cōtra hircere nobis non liceat.

In Apologia ait Philippus hac definitione detrahi nobis non solum obedientiam virium inferiorum: sed etiam noticiam Dei, fideltiam erga eum, timorem & amorem Dei, quæ omnia fuerat natura integra habitura, &c.

Non ignoro B. August. tribuere paruulis ignorantia & difficultatem. Idem facit beatus martyr Cyprianus, à quo opinor B. August. verba ista accepisse, quibus libenter & frequenter vtitur: faciunt itidē & alij sancti Patres. Verissimū est enim nos quando in tenebris nascimur peccati illius originalis, simul destitui gratuitis Dei donis, qualia sunt, cognitio, & potētiarū animæ prōptus ac facilis vsus, atque adeo nos nasci in ignorantia & difficultate. Clarissimi quidā Theologi opinantur fuisse etiā in paradiso natura gignendos in ignorantia paruulos, absque vllō malo seu vitio, si Adā nō peccasset, qui quod ignorarent, tēporis atque progressu inciperent intelligere, & amare, quāquā nō cū ea qua nos difficultate. Quemadmodū catuli & puli, in quibus nulla est originalis pœna, proueniunt natura imperfecti, & implumes, sed tēpore validiore, redduntur. Sed de hoc nulla potest ē sacris scripturis certitudo haberi: proinde libenter confitebimur cum beato Augustino, paruulos in ignorantia & difficultate nasci: nō tamen eo modo, aut in eo sensu, quo aduersarij. Fingūt enim aduersarij

Vide Māgistrum in sententiis lib. 2. dist. 23.

E in